

Cu pretenții

PATIMA ROȘIE de Mihail Sorbul ● **TEATRUL DE STAT** din ARAD ● Data reprezentației: 9 ianuarie 2000 ● Regia și ilustrația muzicală: Ioan-Ardeal Ieremia ● Decorul: Doru Păcurar ● Costumele: Geta Medinschi ● Distribuția: Călin Stanciu (Șbilț), Bogdan Costea (Castrîș), Costin Găvăză (Rudy), Dorina Darie Peter (Tofana), Oltea Aciocărlinioaiei Blaga (Crina), Ioan Peter, Adelin Ghionghioșan (Hamali).

Montarea lui Ioan-Ardeal Ieremia se desfășoară pe o scenă fără prea mult decor, unde câteva panouri transparente, ingenios alese de Doru Păcurar, împart spațiul în planuri și determină, periodic, un joc de v-ați ascundelea al personajelor. În bucata de început a spectacolului, până la pauză, atenția lui Ieremia e concentrată - și foarte bine face - îndeosebi asupra textului. Acțiunea este plasată în epoca interbelică, mai ales prin costume și „aerul” eroilor. O femeie atrăgătoare - Tofana -, subjugată de propria inteligență, are o relație stabilă dar placidă cu un tânăr bogat care o adoră. Însă, deodată, e năpădită de iubirea pustiitoare pentru un seducător vântură-lume. Acesta, om slab, speriat de forța distrugătoare a pasiunii, o respinge. Preferă, în schimb, o dragoste inocentă, de care se agață ca

pentru a se izbăvi de statutul de obiect pasiv al unei amante.

Întregul text al lui Sorbul se află sub fascinația prezenței contradictorii, pline de taine a Tofanei. Ea vrăjește irezistibil, printr-un magnetism greu de cuprins cu mintea. Dar tocmai aceste abisuri ale feminității au o latură profund devastatoare. Ființa Tofanei vatămă, ca ochii Meduzei din legendă: simpla privire este suficientă ca să producă o deviație în bărbatul care se aventurează să se apropie de ea.

Deocamdată, până a se încinge spiritele, Jean Moscopol cântă „Tu nu mai ești a mea” (și chiar are farmec, în contextul acțiunii), iar actorii își spun, bine-rău, dar cel puțin nestingheriți, replicile. E drept, în special personajele principale par contorsionate, adică nefirești, din cauza modului în care sunt concepute de regizor. Dorina Darie Peter (Tofana)

își începe și continuă prea în forță rolul. Este, limpede, mai ales ea, victima unei indicații regizorale eronate: Tofanei îi lipsește exact ceea ce i-ar da complexitate, și anume misterul, chipul schimbător de a fi deopotrivă distantă și afectuoasă, căldura de femeie, care umple de lumină oamenii și lucrurile. La Ieremia, personajului îi prisosește senzualitatea (accentuată de roșul invariabil al rochiilor), fiind însă de o duritate egală, monotona. Din cauza principalei direcții de „evoluție” (de fapt, rolul nu se dezvoltă în nici un fel), nu există trepte în drumul către demența din final.

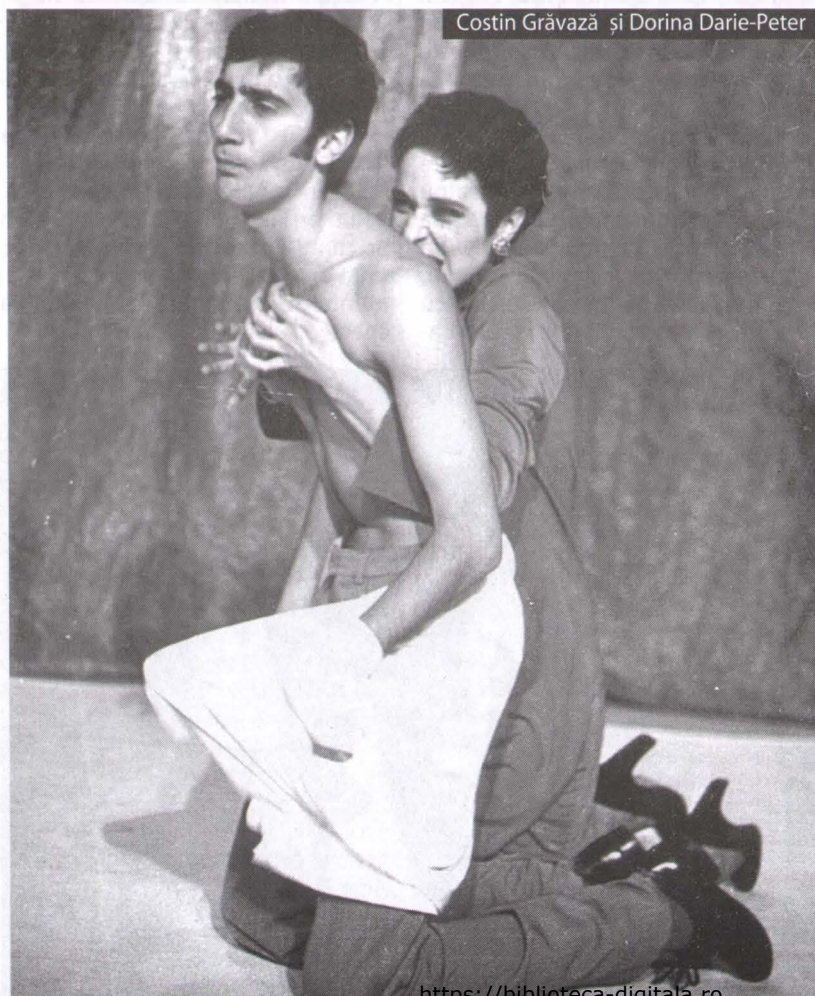
Toți ceilalți contrastează cu Tofana: este vorba de opoziția dintre o stană de piatră și niște făpturi insufletețe. Pe Rudy (Costin Găvăză), regizorul îl „face” tuberculos, poate tocmai pentru a-i sublinia slăbiciunea. Victimă a femeilor, până la depersonalizare, Rudy este firav ca greierașul din fabulă. Pe măsură ce energia Tofanei crește, el devine din ce în ce mai plâpând. Aproape că nici nu-l mai vezi.

Prezența scenică cea mai dezagreabilă a fost Crina (Oltea Aciocărlinioaiei Blaga). Aproape fiecare replică, chiar cele profund dramatice, este însoțită de hohote nejustificate de râs. Personajul, transformat dintr-unul ingenuu într-o sumă de izbucniri isterice, nu are nici un fel de nuanțe.

Singurul pe care l-am „crezut” - cu depresile, neputința de a se schimba și, mai ales, cumsecădenia - a fost Șbilț (Călin Stanciu).

Iată însă că, în partea a doua, în afară de viziunea stranie asupra eroilor, pornesc să apară tot felul de alte „fire de praf”. Cel mai supărător dintre ele iese la iveală spre final. Pe motiv că viața caracterelor se goleşte, la fel se întâmplă, la propriu, și cu scena. Apar doi mașiniști în salopete care, pe fundalul replicilor pline de dramatism, cară decorul treptat, bucată cu bucată, însoțindu-și apariția cu tot felul de glumițe, cam de prost-gust, care pun la îndoială cuvintele serioase ale eroilor serioși. Ba chiar, la un moment dat, ca să se creeze, chipurile, o relație cu cei care stau cu scop bine definit pe scenă, unul dintre personajele inventate de Ieremia primește de la Castrîș un picior în dos. Găselnițe de acest fel se adaugă celor mai puțin ostentative de la început și transformă spectacolul, dintr-unul „curat”, într-o producție cu pretenții. Discreția e înlocuită de o confuzie născută, probabil, din dorința regizorului de a fi modern și „pontos”. Astfel, parcă ți se atrage atenția, dinadins, taman asupra punctelor slabe.

Mirona Hărăbor

Costin Găvăză și Dorina Darie-Peter